

بررسی میزان تأثیر توانایی های مدیریت بر ضعف های کنترل داخلی در شرکت های پذیرفته شده بورس

حبیب پیری^{۱*} | مرتضی شهرکی^۲ | هادی متحدی^۳

حامد راحت دهمرده^۴ | رامین دانش^۵

چکیده

هدف اصلی پژوهش بررسی میزان تأثیر توانایی های مدیریت بر ضعف های کنترل داخلی در شرکت های پذیرفته شده بورس می باشد. در این تحقیق برای جمع آوری اطلاعات از روش اسنادکاوی استفاده شده است. بدین منظور اطلاعات مورد نیاز مربوط به شرکت های عضو نمونه تحقیق طی سال های ۹۶ تا ۹۹ از طریق آرشیوهای الکترونیکی سازمان بورس اوراق بهادار تهران و لوح های فشرده اطلاعات مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، جمع آوری شده اند و همچنین جهت آزمون فرضیه ها و در نهایت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار اکسل و همچنین نرم افزار آماری ایویوز استفاده خواهد شد. برای تعیین وجود رابطه ی خطی بین متغیرها از آزمون تحلیل واریانس رگرسیونی استفاده می شود. برای آزمون فرضیه ها از آزمون رگرسیون چند متغیره با استفاده از نرم افزارهای آماری استفاده شده است. نتایج نشان که بین توانایی مدیران و ضعف کنترل داخلی ارتباط مثبت وجود دارد که این ارتباط از لحاظ آماری با توجه به احتمال آماره ی ۰/۰۰۱ معنادار است.

واژه های کلیدی: توانایی های مدیریت، ضعف های کنترل داخلی، بورس اوراق بهادار تهران.

^۱ نویسنده مسئول: گروه حسابداری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران. /

hhpiri1354@gmail.com

^۲ دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان.

^۳ دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان

^۴ دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان

^۵ دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان

مقدمه

دنیای امروزی همواره رو به پیشرفت است؛ حرکت سریع واحدهای اقتصادی، افزایش حجم معاملات، پیشرفت مداوم فناوری، فشارهای ناشی از کمبود منابع و افزایش رقابت و وجود انواع خطرها در تمامی زمینه‌ها، هدف‌ها و سیاست‌های سازمان را چه از بیرون و چه از درون تهدید می‌کند. همگی این عوامل موجب شده است که افکار مدیریت به مسائل و موارد بیشماری معطوف شود و در عمل کنترل مستقیم و انفرادی واحدهای اقتصادی غیرممکن باشد. بدین ترتیب، در چنین شرایطی با کنترل غیرمستقیم عملیات سازمانی و دوری مدیران ارشد از تمامی فعالیت‌های واحد تجاری، مدیریت برای انجام وظیفه‌های مابشرتی خود به استقرار یک سیستم اثربخش کنترل داخلی به عنوان جزئی لاینفک از سیستم مدیریت کارآمد نیاز دارد (ساعدی و دستگیر، ۱۳۹۶).

در واقع، کنترل‌های داخلی مجموعه اقدام‌هایی است که مدیران برای تأمین اطمینان نسبی از اجرای صحیح امور و مطابقت آن با مقررات و سیاست‌های وضع شده انجام می‌دهند تا کارایی و سودمندی عملیات را بالا برده و به هدف‌های از قبل تعیین شده دست یابند.

بدین ترتیب، طرح سازمان و تمامی رویه‌های هماهنگ پذیرفته شده در یک سازمان که برای حفاظت از دارایی‌ها، رسیدگی به درستی و اتکاپذیری داده‌های حسابداری، ارتقای کارآمدی عملیات و تشویق به منظور پیروی از رویه‌های مدیریتی تجویز شده است، جزئی از سیستم کنترل داخلی سازمان هستند (همان).

کنترل داخلی، سیستمی پویاست که انواع ریسک‌ها و تهدیدها و انحراف از سیاست‌ها و رویه‌ها را پوشش می‌دهد. مدیریت و کارکنان در همه سطوح مجبور و ملزم به ارتباط با این سیستم هستند تا ریسک‌ها را شناسایی کرده و اطمینان معقولی از دستیابی به رسالت سازمان و هدف‌های کلی آن به دست آورند. در واقع، کنترل‌های داخلی یک رویداد یا وضعیت خاص نیست؛ بلکه مجموعه‌ای از اقدام‌های پی‌درپی و فراگیر است که به همه فعالیت‌های سازمان نفوذ و تسریع پیدا می‌کند. این اقدام‌ها در گستره عملیات یک سازمان و به شکلی مستمر روی می‌دهد. آنها در مسیری که مدیریت سازمان را اداره می‌کند و پیش می‌برد، به صورتی فراگیر و جدایی‌ناپذیر از آن وجود دارند (امیری و حاجیها، ۱۳۹۶).

از دیدگاه نظام راهبری شرکت‌ها، کنترل‌های داخلی به عنوان بخشی از سازمان باید نسبت به انواع خطرهایی که سازمان با آن روبه‌رو است، واکنش نشان دهد.

برای ایجاد و ارزیابی کنترل‌های داخلی، الگوهای متنوعی طراحی و معرفی شده‌اند. چارچوب‌های شناخته شده در ایالات متحد به ترتیب عبارتند از: کنترل داخلی کوزو- چارچوب یکپارچه، مدیریت ریسک واحد تجاری- چارچوب یکپارچه، هدف‌های کنترلی برای اطلاعات و فناوری مربوط و خودارزیابی کنترلی (امیری و حاجیها، ۱۳۹۶).

مهم‌ترین و معروف‌ترین این چارچوب‌ها از نظر جامعیت، اثربخشی و گستردگی در کاربرد، الگوی طرح شده از سوی کمیته سازمان‌های مسئول کمیسیون تردوی ملقب به کوزو در سال ۱۹۹۴ است. دستورالعمل کنترل‌های داخلی در ایران هم شباهت زیادی با این الگو دارد.

رسوایی‌های مالی شرکت‌های بزرگ همچون انرون و تیکو و سایر شرکت‌های بزرگ سبب از دست رفتن اعتماد سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه شده است. برخی از محققین و نویسندگان مطالبی ارائه کردند که نشان می‌داد مقصر

اصلی رسوایی های مالی کمیته های ناظر و هیأت مدیره های بی اثر بوده است. به عنوان مثال در مورد شرکت انرون، موضوع ناشی از دستکاری صورت های مالی با استفاده از تأمین مالی برون ترانزنامه ای با همدستی اعضای هیات مدیره و مدیریت ارشد آن بوده است (جاوید و دستگیری، ۱۳۹۳).

به طور مشابه در مورد شرکت وردکام نیز مسئله ناشی از اغراق در درآمدها و نهایت ورشکستگی شرکت بود. براساس این تحقیقات کمیته حسابرسی در انجام نظارت مؤثر نبوده است (ویس، ۲۰۱۵). براساس تحقیقات انجام شده شرکت هایی که دارای کمیته حسابرسی نباشند صورت های مالی شان به عنوان گزارشگری متقلبانه شناخته شده و درآمدهای خود را بیشتر از مقدار واقع نشان می دهند (جاوید و دستگیری، ۱۳۹۳).

اهمیت رابطه بین فعالیت های کمیته حسابرسی و کیفیت کنترل های داخلی در بسیاری از موارد از جمله تنظیم استانداردها، تألیف مقالات و کتب نقش برجسته ای داشته است. در نتیجه مطالب فوق می توان بیان داشت که سیستم کنترل داخلی مناسب ابزاری برای ایجاد اعتماد و اطمینان سرمایه گذاران به شرکت و سیستم گزارشگری مالی آن بوده و سبب خواهد شد تا شرکت ها بتوانند در محیط رقابتی سرمایه گذاران بیشتری جذب کنند (فرقاندوست حقیقی و همکاران، ۱۳۹۳).

در رسوایی های مالی انگشت اتهام به سمت ضعیف بودن کنترل های داخلی اشاره رفت. علاوه بر این تحقیقات متعددی وجود دارد که نشان می دهد کیفیت کنترل های داخلی تحت تأثیر عواملی مانند استقلال کمیته حسابرسی و اندازه کمیته حسابرسی، تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی و اندازه حسابرس مستقل، ویژگی های هیات مدیره، ساختار مالکیت بوده است.

کیم (۲۰۱۵) مدارکی ارائه می کند که استقلال کمیته حسابرسی و افزایش اندازه آن منجر به کاهش نقاط ضعف و افزایش کیفیت سیستم کنترل داخلی می گردد. لین و همکاران (۲۰۱۴) نیز مدارکی ارائه دادند که ویژگی های هیات مدیره بر کیفیت سیستم کنترل داخلی تأثیر گذار هستند. میترا و همکاران (۲۰۱۷) به مدارکی دست یافتند که نشان می دهد ساختار مالکیت و ساختار هیات مدیره بر کیفیت سیستم کنترل داخلی تأثیر می گذارند. ژانگ و همکاران (۲۰۱۷) شواهدی یافتند که نشان می دهد وجود کمیته حسابرسی و مؤلفه های آن و نوع موسسه حسابرسی مستقل از متغیرهای اثرگذار بر کاهش نقاط ضعف سیستم کنترل داخلی و افزایش کیفیت سیستم کنترل داخلی در شرکت ها می باشد و در نهایت میشلون و همکاران (۲۰۱۵) مدارکی ارائه کردند که نشان می دهد بین افشای کنترل های داخلی و نظارت هیات مدیره ارتباط منفی وجود دارد.

مفاهیم نظری

توانایی مدیریت

مدیران نمایندگان هستند که از سوی مالکان بنگاه ها به منظور مدیریت منابع آنها در جهت افزایش رفاه منصوب می شوند. مدیران توانا تر با استفاده از منابع محدود سازمان، بیشترین نرخ بازده را تولید می نمایند. شاخص های کارایی مدیریت، از گزارش های مالی و عناصر صورت های مالی استخراج شده، که یکی از مهم ترین عناصر صورت های مالی تصمیم ساز، سود می باشد. علاوه بر اینکه مسئولیت تهیه صورت های مالی با مدیریت بوده، حسابداری تعهدی هم سبب کنترل بیشتر مدیر بر اقلام درآمد و هزینه می شود. لذا هرچه توانایی مدیریت بالاتر باشد، عملکرد شرکت

بهرتر خواهد بود. از طرف دیگر سود دهی، سرمایه‌گذاری و تقارن اطلاعات نیز بهبود می‌یابد (فرقاندوست حقیقی و همکاران، ۱۳۹۳).

توانایی مدیریت یکی از مولفه‌های اصلی پژوهش‌های اقتصادی، مالی و مدیریت است. افزایش توجه به بهبود حسابداری در بین بازیگران بازار سرمایه و اثرپذیری آن از انتخاب‌های مدیریت سبب موضوعاتی مثل کیفیت سود شده است. یکی از شاخص‌هایی که بر سود اثر می‌گذارد، قضاوت‌ها و تصمیم‌های مدیران است که این موضوع نیز تحت تاثیر توانایی مدیریت است. مدیران توانمندتر، از قدرت تحلیل و پیش‌بینی بیش‌تری برخوردار هستند. همینطور مدیرانی که دانش بیشتری در مورد صنعت حوزه فعالیت شرکت خود دارند، قضاوت‌ها و پیش‌بینی‌هایشان به واقعیت نزدیکتر خواهد بود. از طرف دیگر توانایی بهتری در مدیریت ارقام تعهدی داشته که سبب ارائه صادقانه سود حسابداری و بهبود کیفیت افشا و سود می‌شود. چرا که خطاهای موجود در برآورد مخصوصاً برآورد ارقام تعهدی کیفیت سود را کاهش می‌دهد. به طور کلی از یک مدیر توانمند انتظار می‌رود که سود را با کیفیت بالا افشا کند. از جهات دیگر مدیران به دلایلی مثل امنیت شغلی، پاداش و یا افزایش ارزش شرکت و حسن شهرت اقدام به دستکاری سود کنند و آن را بیشتر از واقع نشان دهند. بنابراین کیفیت سود می‌تواند تحت تاثیر توانمندی مدیریت و فرصت طلبی وی باشد. (خلیف و سماها، ۲۰۱۶).

تاریخچه کنترل داخلی

ادبیات کنترل‌های داخلی نشان می‌دهد پارادایم کنترل داخلی طی زمان تغییر یافته است و از یک سازوکار داوطلبانه به یک مسئولیت قانونی مبدل شده است. این پارادایم عمدتاً برآمده از نگاه محیطی کسب و کار به کنترل‌ها بوده است. نگاه اولیه به کنترل داخلی به نوعی بازرسی انجام کارها توسط کارمندان بود (بازرسی درونی). به عبارتی، به کنترل داخلی به عنوان ابزار مدیریتی برای هماهنگی درونی فعالیت‌های سازمان نگاه می‌شد. یعنی دغدغه اصلی توجه به رعایت درستی در انجام کارها بوده، در دهه‌ی ۱۹۵۰ پس از بازتعریف کنترل داخلی از سوی نهادهای حرفه‌ای، همچون انجمن حسابداران رسمی آمریکا^۶، دامنه‌ی کنترل داخلی گسترده‌تر شد. تا جایی که مفهوم کارایی عملیات و تاکید بر اتکالپذیری گزارشگری مالی را نیز دربرگرفت. در دهه‌ی ۱۹۹۰، در پی تشکیل کمیسیون تردوی^۷ مفهوم اثربخشی عملیاتی نیز کنترل داخلی را دستخوش تغییر کرد. در واقع، تمرکز بر نگاه راهبرانه به کنترل داخلی حاکم شد قانون ساربنز آکسلی هم در جای خود در سال ۲۰۰۲ در سازماندهی سامانه‌ی کنترل داخلی انقلاب ایجاد کرد به ویژه، بحث الزامی شدن گزارشگری آن به عموم از مطالبی بود که بران تأکید شد. بنابراین، ملاحظه می‌شود از عوامل اصلی توسعه‌ی گزارشگری کنترل داخلی تغییر ضرورت کنترل داخلی از "ابزار صرفاً مدیریتی" به "سازوکار راهبری شرکتی" بوده است. یعنی، گزارش کنترل داخلی در سال‌های اخیر نوعی گزارش مباشرت از سوی ارکان راهبر شرکت نسبت به عموم بوده است. در کشور ما نیز به تازگی سازمان بورس و اوراق بهادار در راستای ماده ۳۵ دستورالعمل پذیرش بورس اوراق بهادار تهران اقدام به انتشار پیش نویس دستورالعمل کنترل‌های داخلی برای ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کرده است بر طبق این ماده مدیریت مسئول ارزیابی

^۶ American Institute of Certified Public Accountant (AICPA)

^۷ Trad commission

اثر بخشی کنترل داخلی است و باید در مورد نتایج ارزیابی کنترل داخلی گزارش تهیه کند (دستورالعمل سازمان بورس اوراق بهادار تهران، ۱۳۹۱).

ضرورت وجود گزارش کنترل داخلی در شرکت ها

فرض اساسی در بحث های عمومی و گزارش ها این است که کنترل داخلی، کیفیت گزارشگری مالی را بهبود می بخشد و مشکلات حاکمیتی را کاهش می دهد و در این بخش، تئوری نمایندگی چهار چوبی را برای این فرض ارائه می کند و آن افزایش هزینه های نمایندگی است. مدیریت می تواند هزینه های نمایندگی را از طریق اقدامات نظارتی سطوح پایین کاهش دهد. یک سازو کار نظارتی ممکن، سیستم کنترل داخلی شرکت است (حاس یگانه و نتایج ملکشا، ۱۳۹۵).

مک مولن و همکاران^۸ (۱۹۹۶) دو دلیل برای این موضوع ارائه کردند که چرا گزارش کنترل داخلی شرکت توسط مدیریت می تواند موجب ارتقاء کنترل های داخلی شود که هر دو دلیل با سازو کار نظارت، قابل بررسی است و می تواند هزینه های نمایندگی را کاهش دهد. اولاً این گزارشگری کنترل داخلی می تواند آگاهی مدیریت عالی را نسبت به کنترل داخلی شرکت افزایش دهد که به نوبه خود موجب جلب توجه بیشتر مدیریت عالی به سیستم کنترل داخلی به صورت کلی است. ثانیاً این که گزارش کنترل داخلی موجب کنترل داخلی بهتر می شود. بعد از رسوایی های مالی تصویب قانون سارینز آکسلی توجه مدیریت را بیش از پیش به کنترل های داخلی جلب کرد. اهمیت قانون سارینز - اوکسلی توجه کننده مؤثر بودن ضعف های کنترل داخلی است. تحقیقات بسیار به بررسی عوامل تعیین کننده و آثار و نتایج نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی^۹ پرداخته اند. تحقیقات اولیه اسکافی^{۱۰}، (۲۰۱۷) ارتباطی بین این نقاط ضعف و ویژگی های شرکت همچون پیچیدگی شرکت، تغییرات سازمانی، اندازه شرکت، سودآوری شرکت و سرمایه گذاری منابع روی کنترل های داخلی نشان داده اند در بیشتر موارد ضعف های کنترل داخلی که توسط حسابرس گزارش می شود، در نامه مدیریت آورده می شود و به مدیریت ابلاغ می شود اما بین ضعف هایی که در نامه مدیریت وجود دارد با ضعف هایی که در گزارش حسابرس و بازرسی قانونی افشا می شود تفاوتی وجود دارد نوع دوم ضعف ها ضعف های با اهمیت کنترل داخلی هستند که به دلیل اهمیتشان در متن گزارش حسابرس افشا می شود. نامه مدیریت اختیاری است و شکل استاندارد مشخص ندارد ولی گزارش موارد با اهمیت ساختار کنترل داخلی منطبق بر استاندارد حسابرسی است و علاوه بر موارد ذکر شده عمدتاً با دو هدف زیر تهیه می شود:

۱- بهبود روابط با مدیریت، ۲- پیشنهاد خدمات مالیاتی و مدیریتی که مؤسسات حسابرسی قادر به ارائه آن هستند (دستی، ۱۳۹۵). از این رو نامه مدیریت نمی تواند جایگاه قانونی گزارش نقاط ضعف را مطابق آنچه قوانین برخی کشورها تعیین کرده اند، بگیرد. علی رغم طراحی و اجرای مناسب کنترل ها حسابرسان تلاش می کنند تا ضعف های با اهمیت در طراحی کنترل ها و انجام آزمون هایی در مورد اجرا یا عدم اجرای کنترل ها را کشف نمایند. روش های رایج در این زمینه شامل پرس و جو اغلب مبتنی بر پرسشنامه ها و دیگر روش های چک لیستی، نمودگرهای تجزیه و تحلیل، مستند سازی متنی مشاهدات، شناخت سیستم و برخی رسیدگی های مستند می باشد. حسابرسان سعی دارند

⁸ McMullen et al

⁹ Internnal Control Material Weaknesses

¹⁰ Skaife, Collins, Kinney

ضعف‌های بااهمیت در اثربخشی عملیات کنترل‌ها را از طریق اجرای آزمون کنترل برطرف نمایند. انجام آزمون را وقتی کافی می‌گوییم که ریسک ناتوانی در کشف در سطح پایین باشد. در این زمینه، یک مدل ریسک مناسب برای حسابرسی کنترل داخلی به حساب‌برسان در زمینه تعیین میزان اثربخشی عملیات کنترل‌ها کمک می‌کند (برون و لیم^{۱۱}، ۲۰۱۲). براساس بند ۴۹ استاندارد شماره ۴۰ حسابرسی ایران، حساب‌برس مستقل موظف است در اولین فرصت ممکن، رده مناسبی از مدیریت را از نقاط ضعف با اهمیت موجود در طراحی یا عملکرد سیستم‌های حسابداری و کنترل داخلی که با آنها برخورد کرده است آگاه کند. ضعف‌های نظام کنترل داخلی از جمله مشکلات مبتلا به اکثریت قریب به اتفاق واحدهای اقتصادی کشور اعم از خصوصی و دولتی است هر ساله این واحدها و در نهایت، اقتصاد کشور از ضعف کنترل داخلی متحمل خسارت و زیان‌های قابل توجه و سنگینی می‌شود.

براساس بخش ۴۰۴ قانون ساربینز-آکسلی چارچوبی برای به انجام رساندن ارزیابی کنترل داخلی توسط مدیریت ارائه کرده است که شامل ۴ مرحله است:

- ۱- درک تعریف کنترل داخلی
- ۲- سازماندهی گروه ریزی برای هدایت و اداره ارزیابی
- ۳- ارزیابی کنترل داخلی در سطح فرایندها معاملات و مصارف
- ۴- ارزیابی کارایی کلی شناسایی مسایل مهم پیشرفت و توسعه و استقرار سیستم نظارتی (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۷).

نقاط ضعف سیستم‌های کنترل داخلی

در ایالات متحده قانون ساربینز آکسلی به منظور بهبود کیفیت گزارشگری مالی و همچنین برای بازگرداندن اعتماد و اطمینان سرمایه‌گذاران به قابلیت صورت‌های مالی به تصویب رسیده است. از جنبه‌های مهم این قانون الزامی شدن گزارش کنترل داخلی است که به سرمایه‌گذاران این اجازه را می‌دهد که از کیفیت سیستم کنترل داخلی شرکت مطلع شوند. شرکت‌هایی که قانون ساربینز آکسلی را با موفقیت اجرا کنند به احتمال زیاد نقاط ضعف موجود در سیستم کنترل داخلی را طی گزارشگری مالی شناسایی کرده و با افزایش کنترل‌های داخلی آن را اصلاح می‌کنند. نقاط ضعف موجود در سیستم کنترل داخلی می‌تواند مربوط به نقاط ضعف در طراحی کنترل‌ها یا مربوط به نقاط ضعف در عملیات کنترل داخلی باشد (شی و وانگ^{۱۲}، ۲۰۱۱).

عدم وجود نظارت کافی منجر به ایجاد نقاط ضعف در سیستم کنترل داخلی می‌شود که این امر به نوبه خود محیط مناسبی را برای تقلب سوء استفاده و هدر رفت ایجاد می‌کند. طبق استاندارد حسابرسی داخلی انجمن حسابداران خبردهنده از جمله نقاط ضعف متداول کنترل داخلی می‌توان، بیان صریح قوانین و مسئولیت‌های سازمانی و عدم دریافت اطلاعات صحیح در زمان مناسب توسط هیئت مدیره یا مدیریت را ذکر کرد.

¹¹ Brown and Lim

¹² Shi and Wang

محیط کنترلی

فضائی که در آن افراد فعالیت کرده و مسئولیت های کنترلی خود را ایفاء می نمایند، محیط کنترلی می باشد. این جزء سیستم کنترل داخلی از طریق تأثیری که بر آگاهی کنترلی افراد می گذارد، ارزش های اخلاقی سازمان را تعیین نموده و با ارائه نظم و ترتیب و ساختار سیستم کنترل داخلی، مبنایی مناسب برای اجرای سایر اجزای این سیستم فراهم می آورد. این محیط منعکس کننده تعهد هیات مدیره و مدیریت نسبت به کنترل داخلی بوده و هدف آن ایجاد و گسترش مجموعه ای از ویژگی ها برای استقرار کنترل های داخلی اثربخش در کل سازمان می باشد. عوامل تشکیل دهنده محیط کنترلی عبارتند از صداقت و ارزش های اخلاقی، صلاحیت و شایستگی افراد، فلسفه و شیوه عمل مدیریت، نحوه تفویض اختیارات و مسئولیت ها، شیوه سازماندهی و پرورش افراد توسط مدیریت، رسیدگی و راهنمایی ارائه شده توسط هیات مدیره و کمیته حسابرسی (باقرپورولاشانی و همکاران، ۱۳۹۵).

روش تحقیق

با توجه به اینکه این پژوهش به دنبال بررسی رابطه بین توانایی های مدیریت در ضعف های کنترل داخلی و تقلب در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. لذا پژوهش حاضر پژوهشی توصیفی است که در پی توصیف روابط بین متغیرها با استفاده از آزمون های آماری است؛ و به این دلیل که می تواند مورد استفاده طیف وسیعی از استفاده کنندگان اطلاعات مالی قرار گیرد از نوع کاربردی است و با توجه به ماهیت پژوهش از روش همبستگی برای فرضیات استفاده شده است.

جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. بنابر اعلام سایت رسمی سازمان بورس اوراق بهادار تهران کلیه شرکت های پذیرفته شده تا پایان سال ۱۳۹۷ شامل ۴۸۰ شرکت بوده اند. بنابراین در تحقیق حاضر شرکت های پذیرفته شده در بورس و اوراق بهادار تهران در یک بازه زمانی ۵ ساله، از سال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹، جامعه آماری تحقیق می باشند.

در این مطالعه برای اینکه نمونه پژوهش یک نماینده مناسب از جامعه آماری مورد نظر باشد، برای انتخاب نمونه از روش غربالگری (حذفی) استفاده شده است. برای این منظور معیارهای زیر در نظر گرفته شده و در صورتی که یک شرکت کلیه معیارها را احراز کرده باشد به عنوان یکی از شرکت های نمونه انتخاب شده است.

۱- با در نظر گرفتن ماهیت پژوهش و به خصوص الگوی تحلیل پوششی داده ها، باید شرکت تولیدی یا خدماتی باشد و همچنین شرکت منتخب نباید متعلق به صنایع، بانک ها و سایر نهاد های پولی، واسطه گری مالی، سرمایه گذاری های مالی و شرکت های چندرشته ای صنعتی باشد.

۲- شرکت ها از ابتدای سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۳۹۹ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.

۳- اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه ی متغیرهای تحقیق در مورد آن شرکتهای، در طول دوره تحقیق در دسترس باشد.

۴- وقفه معاملاتی بیش از ۶ ماه نداشته باشد و سهام شرکت طی سال مورد معامله قرار گرفته باشد.

۵- تا سال ۱۳۹۹ از لیست شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران خارج نشده باشند. پیش فرض ها به ترتیب اعمال شدند، بدین صورت که هر شرکتی که در پیش فرض اول قرار گرفته است، برای شمارش پیش فرض - های بعدی لحاظ نگردیده است.

از آنجایی که اطلاعات مربوط به متغیرهای این پژوهش شامل بسیاری از اقلام حسابداری مندرج در صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها می‌باشد، داده‌های مورد نیاز از صورت‌های مالی موجود در سایت‌های مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار به نشانی www.rdis.ir، شبکه کدال، سیستم‌های جامع اطلاع‌رسانی ناشران به نشانی www.codal.ir، مرکز پردازش اطلاعات مالی ایران به نشانی www.fipiran.com و لوح‌های فشرده سازمان بورس و اوراق بهادار به صورت دستی استخراج می‌شود، که به نظر می‌رسد نسبت به سایر منابع موجود از اعتبار بیشتری برخوردار است. همچنین سایر اطلاعات مورد نیاز مربوط به صورت‌های مالی شرکت‌ها، در بانک اطلاعاتی بورس اوراق بهادار و از نرم‌افزار ره‌آورد نوین که بصورت فایل‌های *Excel* و *Pdf* می‌باشد گردآوری شده است. این اطلاعات شامل سود و زیان، ترازنامه، صورت جریان وجوه نقد و ... می‌باشد.

در این پژوهش برای آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. روش آماری مورد استفاده در این پژوهش روش داده‌های پانل می‌باشد، زیرا به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته از دو جنبه متفاوت موضوع مورد بررسی قرار می‌گیرد. از یک سو، این متغیرها در میان شرکت‌های مختلف و از سوی دیگر، در دوره زمانی ۱۳۹۶-۱۳۹۹ آزمون می‌شوند. در ادامه نخست روش داده‌های پانل و آزمون‌های مربوط به آن تشریح می‌گردد. سپس آزمون‌های مربوط به معنی‌دار بودن کل مدل و معنی‌دار بودن متغیرهای مستقل توضیح داده می‌شود. در هر آماره، نحوه تصمیم‌گیری و داوری در مورد رد یا پذیرش آزمون مورد نظر نیز بیان می‌گردد.

یافته‌های تحقیق

به طور کلی، روش‌هایی را که به وسیله آنها می‌توان اطلاعات جمع‌آوری شده را پردازش کرده و خلاصه نمود، آمار توصیفی می‌نامند. این نوع آمار صرفاً به توصیف جامعه یا نمونه می‌پردازد و هدف از آن محاسبه پارامترهای جامعه یا نمونه تحقیق است. در بخش آمار توصیفی، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از شاخص‌های مرکزی همچون میانگین و میانه و شاخص‌های پراکندگی انحراف معیار، چولگی و کشیدگی انجام پذیرفته است در این ارتباط میانگین، اصلی‌ترین شاخص مرکزی بوده و متوسط داده‌ها را نشان می‌دهد، به طوری که اگر داده‌ها بر روی یک محور به صورت منظم ردیف شوند، مقدار میانگین دقیقاً نقطه تعادل یا مرکز ثقل توزیع قرار می‌گیرد. انحراف معیار از پارامترهای پراکندگی بوده و میزان پراکندگی داده‌ها را نشان می‌دهد.

چولگی نیز از پارامترهای تعیین انحراف از قرینگی بوده و شاخص تقارن داده‌هاست. در صورتی که جامعه از توزیع متقارن برخوردار باشد، ضریب چولگی مساوی صفر، در صورتی که جامعه چوله به چپ باشد، ضریب چولگی منفی و در صورتی که دارای چوله به راست باشد، ضریب چولگی مثبت خواهد بود. کشیدگی نیز شاخص سنجش پراکندگی جامعه نسبت به توزیع نرمال می‌باشد.

جدول ۱ آمار توصیفی داده‌های پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	ماکزیمم	مینیمم
توانایی مدیریت	۰/۰۰۹	۰/۰۴۱	۰/۹۰۹	-۰/۱۶۴
ضعف کنترل داخلی	۰/۰۰۰۰۲	۰/۲۹۵	۲/۷۳۷	-۰/۹۰۱

با توجه اینکه در تحقیق حاضر اطلاعات مربوط به ۸۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران گردآوری شده است که هدف تحقیق، بررسی تأثیر متغیر مستقل بر متغیرهای وابسته است، بنابراین تحلیل رگرسیون مناسبترین روش برای آزمون فرضیه های تحقیق است.

در تحقیق حاضر مقیاس اندازه گیری متغیرهای تحقیق نسبتی است، رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته خطی است. برای بررسی رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته از آزمون ضریب کلی رگرسیون استفاده شده است. در نهایت برای بررسی تأثیر متغیر مستقل بر متغیرهای وابسته از تحلیل رگرسیون استفاده شده است.

بررسی مانایی متغیرها

جدول ۲- بررسی مانایی متغیرها

نتایج	لیون، لین و چوی	متغیرها
	<i>P-Value</i>	
عدم رد مانایی	۰/۰۰۰۱	توانایی مدیریت
عدم رد مانایی	۰/۰۰۰۱	ضعف کنترل داخلی

به کارگیری روش های معمول اقتصادسنجی در برآورد مدل بر این فرض استوار است که متغیرهای الگو مانا هستند، یک متغیر زمانی مانا است که میانگین، واریانس و ضرایب خودهمبستگی آن در طول زمان ثابت باقی بماند. به طور کلی اگر مبدأ زمانی یک سری را تغییر دادیم و میانگین و واریانس و کواریانس تغییری نکرد، در آن صورت سری ماناست و در غیر اینصورت سری، نامانا خواهد بود. در اینگونه رگرسیون ها، در عین حالی که ممکن است هیچ رابطه معنی داری بین متغیرهای الگو وجود نداشته باشد، ضریب تعیین به دست آمده آن ممکن است بسیار بالا باشد و موجب شود که محقق به استنباط های غلطی در مورد میزان ارتباط بین متغیرها کشانیده شود.

برای بررسی مانایی هر یک از متغیرها از آزمون "لیون، لین و چوی" استفاده کرده ایم. در این آزمون اگر احتمال آزمون کمتر از ۰/۰۵ باشد مانا بودن داده ها در سطح اطمینان ۳۱ درصد تایید می شود. نتایج مانایی متغیرهای پژوهش به طور مختصر در جدول ۴-۲ ارائه شده است براساس آزمون "لیون، لین و چوی" همه متغیرها مانا بوده است.

بررسی هم خطی (همبستگی) متغیرهای توضیحی پژوهش

پس از توصیف آماری داده ها و بررسی مانایی آنها، رابطه همبستگی بین متغیرهای پژوهش مورد آزمون قرار گرفت. شدت وابستگی دو متغیر به یکدیگر را همبستگی تعریف می کنند. تحلیل همبستگی ابزاری آماری برای تعیین نوع و درجه ی رابطه یک متغیر کمی با یک متغیر کمی دیگر است. به طور کلی ضرایب همبستگی بین ۱- و ۱ تغییر می کند و رابطه بین دو متغیر می تواند مثبت یا منفی باشد، هر چه ضریب همبستگی به یک نزدیکتر باشد میزان وابستگی دو متغیر بیشتر است.

جدول ۳ بررسی همبستگی متغیرهای پژوهش

	TRIAL	PRESIZE	PRELEV	PREROA	AGE	BODSIZE	INDDIR	BASE_REV	MAT_REV	MAT_INC	PROP_DISCL	SOE	DUAL	BIG4	BIGLOCAL
TRIAL	۱														
PRESIZE	-۰/۵۳۵	۱													
PRELEV	-۰/۲۵۷	۰/۲۶۳	۱												
PREROA	-۰/۱۰۶	۰/۰۹۲	-۰/۲۱۳	۱											
AGE	-۰/۰۴۷	۰/۰۷۳	۰/۰۳۶	-۰/۰۱	۱										
BODSIZE	-۰/۱۲۳	۰/۶۳۸	۰/۳۸۶	-۰/۰۲	۰/۰۶۱	۱									
INDDIR	۰/۰۹۸	۰/۲۹۲	۰/۲۱۲	-۰/۰۵	۰/۰۸	۰/۵۸	۱								
BASE_REV	۰/۰۱۷	-۰/۰۳۹	-۰/۰۱۰	۰/۰۴	۰/۰۸۵	-۰/۰۲	-۰/۰۱۶	۱							
MAT_REV	-۰/۰۰۲	۰/۰۴۵	۰/۰۱۴	۰/۰۴	-۰/۲۱	۰/۱۱	-۰/۰۷	-۰/۰۴	۱						
MAT_INC	-۰/۱۲۶	۰/۵۱۵	۰/۵۱۵	-۰/۰۸	۰/۰۱۳	۰/۶۸	۰/۲۶	۰/۰۴	۰/۰۳	۱					
PROP_DISCL	-۰/۰۱۲	۰/۱۰۳	-۰/۰۲۳	۰/۰۱	-۰/۰۳	-۰/۰۹	۰/۰۱۴	۰/۰۱۲	۰/۰۳۲	-۰/۱۴	۱				
SOE	۰/۷۵۳	-۰/۰۶۵	-۰/۰۸۲	-۰/۱۴	۰/۰۳۹	-۰/۱۲	۰/۰۴	-۰/۰۰۲	۰/۰۳۹	۰/۰۴	-۰/۰۶	۱			
DUAL	۰/۰۵۶	۰/۰۷۶	۰/۰۵۰	۰/۰۵۷	۰/۰۵۱	۰/۱۳	۰/۱۱	-۰/۰۷	۰/۰۶۱	۰/۰۰۲	۰/۰۳۹	۰/۰۶	۱		
BIG4	-۰/۰۴۹	۰/۰۹۸	۰/۰۲۲	۰/۰۵	۰/۰۱۱	۰/۱۳	۰/۰۰۶	-۰/۰۲	۰/۰۶۳	۰/۱۳	۰/۰۷۹	۰/۰۱۶	-۰/۰۷	۱	
BIGLOCAL	-۰/۰۲۵	۰/۰۶۴	۰/۰۶۶	۰/۰۶	۰/۵۴	۰/۱۴	۰/۰۷	۰/۰۳۲	۰/۰۶۵	۰/۱۷	۰/۰۸	۰/۰۵۴	۰/۰۸	۰/۰۷۵	۱

نتایج فرضیه تحقیق

توانایی های مدیریت بر ضعف های کنترل داخلی تأثیر گذار است.

جدول ۴ نتایج آزمون فرضیه اول

نتایج آزمون			متغیر وابسته: ضعف کنترل داخلی
سطح معناداری	انحراف معیار	ضرایب	
۰/۰۱	۰/۰۴۲۶۶۱۴	۰/۱۰۹۰۵۶۵	مقدار ثابت C

۰/۰۰۱	۰/۰۲۰۷۶۵۳	۰/۰۸۰۱۴۴۵	توانایی مدیران
۰/۰۱	۰/۰۰۲۳۱۵۱	۰/۰۰۳۰۷۶۸	دوگانگی وظیفه مدیرعامل
۰/۰۱	۰/۰۱۴۵۳۴۶	-۰/۰۱۸۶۶۳۶	اندازه هیات مدیره
۰/۰۰۲	۰/۰۰۴۰۷۳۹	۰/۰۱۲۷۵۶۳	استقلال اعضای هیات مدیره
۰/۰۴	۰/۰۰۰۲۱۱۹	۰/۰۰۰۴۰۳۹	نوع عملکرد
۰/۰۳	۰/۰۰۶۱۶۹۸	۰/۰۰۶۱۳۹۷	اندازه شرکت
۰/۰۰۱	۰/۰۲۰۶۶۳۱	-۰/۰۶۸۸۹۶۶	نسبت بدهی ها
	۰/۸۷۵۱۰۷		ضریب تعیین
	۰/۸۷۲۹۹۸		ضریب تعیین تعدیل شده
	۲/۳۷۶۹۷۰		آماره دوربین واتسون
	۰/۰۰۰۱		احتمال آماره کای دو

نتایج مربوط به احتمال آماره کای دو (۰/۰۰۰۱) نشان می دهد که مدل در حالت کلی معنادار بوده و مدل تحقیق می تواند ارتباط بین متغیرهای مورد نظر را توضیح دهد. ضریب تعیین تعدیل شده آن بیانگر آن است در کل دوره پژوهش که حدود ۰/۸۷۵۱۰۷ از تغییرات ضعف کنترل داخلی به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی یعنی، توانایی مدیریت، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، اندازه هیات مدیره، استقلال اعضای هیات مدیره، نوع عملکرد، اندازه شرکت، نسبت بدهی ها توضیح داده می شود. نتایج نشان که بین توانایی مدیران با ضریب رگرسیونی ۰/۰۸۰۱۴۴۵ و ضعف کنترل داخلی ارتباط مثبت وجود دارد که این ارتباط از لحاظ آماری با توجه به احتمال آماره ی ۰/۰۰۱ معنادار است.

نتیجه گیری

از آن جا که وجود مکانیزمی مانند سیستم کنترل داخلی مطلوب، می تواند کارایی واحد اقتصادی را افزایش و ریسک از دست دادن دارایی ها را کاهش دهد و همچنین، اطمینان معقولی نسبت به قابلیت اعتماد صورت های مالی و رعایت قوانین و مقررات حاصل نماید، لذا مدیران همواره در تلاش هستند که بهترین کنترل های داخلی را در سازمان خود طراحی و مستقر سازند. در همین راستا در این پژوهش سعی بر آن شده که تأثیر توانایی مدیران بر ضعف کنترل داخلی مورد بررسی قرار گیرد. بدین منظور برای سنجش توانایی مدیران از دو متغیر پاداش مدیران و کارایی مدیران استفاده شده است. متغیر پاداش مدیران برگرفته از پژوهش لی (۲۰۱۵) و متغیر کارایی مدیریت برای سنجش توانایی مدیران برگرفته از مدل دمرجیان و همکاران (۲۰۱۳) است. همچنین برای سنجش ضعف کیفیت داخلی به پیروی از مطالعه گاه و لی (۲۰۱۱) از شاخص ضعف سیستم کنترل داخلی در گزارش حسابرسی استفاده شده است. با توجه به ماهیت متغیر وابسته از روش رگرسیون لاجیت برای آزمون فرضیه ها بهره گرفته شده است. نتایج پژوهش حاکی از عدم وجود رابطه معنی داری بین پاداش مدیران و ضعف کنترل داخلی در دوره زمانی پژوهش است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول مطابق با نتایج پژوهش پالتا و الیمهتی (۲۰۱۶) و با نتایج پژوهش هویتاش، هویتاش و جانسون (۲۰۱۲) مطابقت ندارد. اما نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم نشان از وجود ارتباط منفی بین کارایی مدیران و ضعیف در سیستم کنترل داخلی دارد. لازم بذکر است که به منظور سنجش متغیر وابسته در این پژوهش از شاخص های ضعف در سیستم کنترل داخلی بهره گرفته شده است لذا وجود ارتباط منفی بین کارایی مدیران و ضعف

های کنترل داخلی نشان از بهبود کیفیت کنترل داخلی در سایه توانایی مدیران دارد. نتایج پژوهش با نتایج بدست آمده از پژوهش لی (۲۰۱۵) مطابقت دارد.

پیشنهادات

پیشنهاد می‌شود که اثر توانایی مدیریت بر کیفیت کنترل داخلی برای دوره زمانی بعد از الزام ارائه گزارش کنترل داخلی توسط بورس اوراق بهادار تهران و با بهره‌گیری از گزارش سیستم کنترل داخلی مجدداً مورد بررسی قرار گیرد. لازم بذکر است که بدلیل عدم وجود قانونی منسجم و مکتوب در رابطه با گزار شگری ضعف‌هایی کنترل داخلی، همواره وجود درک متفاوت در شناسایی ضعف‌های عمده شرکت‌ها امکانپذیر است. بدین معنی که موسسات حسابرسی بزرگتر عموماً ریسک بیشتری را می‌پذیرند لذا ممکن است ضعف‌های کنترل داخلی که بر اساس دیدگاه یک موسسه حسابرسی کوچکتر عمده تلقی می‌شود طبق نظر موسسات بزرگتر عمده نبوده و نیازی به درج آن در گزارش حسابرسی مستقل نباشد.

با توجه به یافته‌های تحقیق حاضر و نتایج تحقیقات مشابه انجام شده در ارتباط با ضعف کنترل داخلی، به استفاده کنندگان از صورت‌های مالی به خصوص سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌گردد قبل از اقدام به هرگونه تصمیمی از جمله سرمایه‌گذاری، این مقوله را مدنظر داشته باشند.

به سرمایه‌گذاران توصیه می‌شود در فرایندهای تصمیم‌گیری در رابطه با سرمایه‌گذاری خود به ابعاد مختلف کیفیت اطلاعات حسابداری، از جمله مدیریت سود توجه ویژه‌ای داشته باشند.

شایسته است به رشته حسابرسی توجه بیشتری صورت گیرد و شرای بازار کاری مناسب نیروی جوان فراهم گردد، متأسفانه جذب نیروی کار در حسابرسی به درستی صورت نمی‌گیرد و به خاطر شرایط سخت کار اکثراً مجبور به ترک آن می‌شوند. بنابراین بهتر است خبرگان حرفه‌به خصوص حسابداران رسمی برای ارتقاء حرفه و پیشرفت خود با یکدیگر همکاری کنند و مؤسسات حسابرسی مستقل ایجاد کرده و به تربیت و تقویت نیروهای حرفه‌ای پردازند و راهکارهای لازم برای سهولت ورود دانشجویان به حرفه حسابرسی برای تقویت مهارت‌های اولیه و آشنایی با استانداردهای حرفه‌ای، قوانین مالیاتی انجام پذیرد.

منابع

امیری، الهه؛ حاجیها، زهره (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین فعالیت های کمیته حسابرسی و کیفیت سیستم کنترل داخلی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال ۷، شماره ۲۶.

جاوید، داریوش؛ دستگیر، محسن؛ عرب صالحی، مهدی (۱۳۹۴). بررسی تأثیر کیفیت کنترل داخلی بر محافظه کاری مشروط در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، سال ۷، شماره ۲۶، صص ۱۵۱-۱۲۵.

ساعدی، رحمان؛ دستگیر، محسن (۱۳۹۶). تأثیر ضعف کنترل های داخلی و شکاف سهامداران کنترلی بر کارایی سرمایه گذاری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش های حسابداری مالی، ال ۹، شماره ۴.

فرقاندوست حقیقی، کامییز؛ هاشمی، سید عباس؛ دهکردی، امین (۱۳۹۳). مطالعه رابطه مدیریت سود و امکان تقلب در صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابداری، سال ۱۴، شماره ۵۶.

باقرپورولاشانی، محمدعلی و همکاران (۱۳۹۵). تأثیر اجرای دستورالعمل کنترل های داخلی بر سطح اعتماد استفاده کنندگان از صورت های مالی، نشریه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت دوره: ۵، شماره: ۱۸.

دشتی، حسین، ۱۳۹۵، بررسی اهمیت کنترل داخلی در دستگاه های اجرایی و تأثیر آن بر مسئولیت پاسخگویی مدیران، چهارمین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت با رویکرد علوم پژوهشی نوین، تهران،

ابراهیمی کردلر، علی، حسن بیگی، وحید و محمد غواصی کناری. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر نقاط ضعف کنترل های داخلی بر عملکرد و ارزش شرکت. دانش حسابداری مالی، دوره ۳، ۴۵-۶۸.

سازمان بورس و اوراق بهادار. (۱۳۹۱). دستورالعمل کنترل های داخلی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران. تهران.

Lin, Y. C., Wang, Y. C., Chiou, J. R. & H. W. Huang. (2014). CEO characteristics and internal control quality. *Corporate Governance. An International Review*, 22, 24-42.

Mitra, S., Jaggi, B., & T. Al-Hayale. (2017). The effect of managerial stock ownership on the relationship between material internal control weaknesses and audit fees. *Review of Accounting and Finance*, 16.

Zhang, Y., Zhou, J. & N. Zhou. (2017). Audit Committee Quality, auditor independence, and internal control weakness. *Journal of accounting and public policy*, 26 (3), 300-327.

Kim., S., & P. Kim. (2015). Product market competition on the effectiveness of internal control, Asia-Pacific. *Journal of Accounting & Economics*, DOI: 1080/16081625.2015.109033.

McMullen, D. A., K. Raghunandan and D. V. Rama. (2015). Internal control reports and financial reporting problems. *Accounting Horizons*, December 10, PP. 67-75.

Khlif.H and Samaha.K. (2016), Audit committee activity and internal control quality in Egypt: does external auditor's size matter?, *Managerial Auditing Journal*, 31, Iss 3,269-289

Krishnan, J. (2015), Audit committee and internal control: An empirical analysis, *The Accounting Review*, 80, (2), 649-675

Lin, Y.-C., Wang, Y.-C., Chiou, J.-R. and Huang, H.-W. (2014), CEO characteristics and internal control quality, *Corporate Governance: An International Review*, 22,(1), 24-42.

Mitra, S. and Hossain, M. (2011), Corporate governance attributes and remediation of internal control material weaknesses reported under SOX Section 404, *Review of Accounting and Finance*, 10 (1), 5-29

Persons, O.S. (2009), Audit committee characteristics and earlier voluntary ethics disclosure among fraud and no-fraud firms, *International Journal of Disclosure and Governance*, 6(4), 284297.

Investigating the impact of management capabilities on internal control weaknesses in listed companies

Habib Piri*¹ | morteza shahraki² | hadi motahedi³ |
hamed rahatdahmarde⁴ | Ramin danesh⁵

Abstract

The main purpose of the research is to investigate the impact of management abilities on internal control weaknesses in listed companies. Document analysis method was used in this research to collect information. For this purpose, the required information related to the member companies of the research sample during the years 1996 to 1999 have been collected through the electronic archives of the Tehran Stock Exchange Organization and the compact discs of the financial information of the companies admitted to the Tehran Stock Exchange. Also, in order to test the hypotheses and finally analyze the data, Excel software will be used as well as Evioz statistical software. To determine the existence of a linear relationship between the variables, the regression analysis of variance test is used. To test the hypotheses, multivariate regression test was used using statistical software. The results show that there is a positive relationship between the ability of managers and the weakness of internal control, which is statistically significant according to the statistical probability of 0.001.

Keywords: Management abilities, internal control weaknesses, Tehran Stock Exchange.

¹ Corresponding author: Department of Accounting, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran / hhpiri1354@gmail.com

² Accounting doctoral student of Islamic Azad University, Zahedan branch

³ Accounting doctoral student of Islamic Azad University, Zahedan branch

⁴ Accounting doctoral student of Islamic Azad University, Zahedan branch

⁵ Accounting doctoral student of Islamic Azad University, Zahedan branch